

Путівник по безпеці неповнолітніх та вразливих осіб для парафій УГКЦ

2023

Український Католицький
Університет

**ЦЕНТР
ГІДНОСТІ
ДИТИНИ**

Українська Греко-Католицька Церква

childdignitycenter

0987301926

Український Католицький
Університет

**ЦЕНТР
ГІДНОСТІ
ДИТИНИ**

Українська Греко-Католицька Церква

Центр гідності дитини УКУ

**розпочав свою роботу у січні 2021 року
при Українському Католицькому Університеті.**

Питання захисту неповнолітніх було головною темою Синоду Єпископів УГКЦ наприкінці 2019 року. Тоді ж Синод оприлюднив своє послання щодо захисту від різних видів насильства дітей, неповнолітніх і вразливих осіб.

У грудні 2019 року від імені Синоду Єпископів Блаженніший Святослав (Шевчук) звернувся до УКУ з проханням про створення Центру для надання підтримки у навчанні семінаристів, релігійних організацій та світських установ у питаннях захисту дітей.

Місія Центр гідності дитини УКУ

**У Церкві та суспільстві творити культуру,
де гідність дитини є безумовною цінністю.**

**Сприяти формуванню безпечного середовища
і запобіганню сексуальному насильству.**

 [childdignitycenter](#)

 [0987301926](tel:0987301926)

Путівник по безпеці неповнолітніх та вразливих осіб для парафій УГКЦ 2023

ЗМІСТ

ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО БЕЗПЕКУ

- 4 Яке середовище можна вважати безпечним для неповнолітньої та вразливої особи?
- 6 Які дії є насильством?
- 7 Що входить до складу злочину сексуального насильства?
- 8 По яких ознаках можна зауважити, що особа зазнала сексуального насильства?
- 9 Які наслідки сексуальне насильство має для особи, яка його зазнала?
- 9 По яких ознаках можна зауважити кривдника?
- 10 Що уможливорює насильство у будь-якому середовищі, а зокрема у церкві?

ЯК РЕАГУВАТИ НА НАСИЛЬСТВО У НАЛЕЖНИЙ СПОСІБ

- 11 Як реагувати, якщо Ви стали свідком насильства щодо неповнолітньої чи вразливої особи або ж вам зголосили таку інформацію?
- 12 Як реагувати, якщо особа розповідає Вам про теперішній чи давніший випадок пережитого насильства?
- 14 Бар'єри, чому постраждалі не зголошують випадок
- 14 Складові формування у церкві середовища, безпечного для дітей.
- 15 Що парафія може зробити для того, щоб попередити сексуальне насильство щодо неповнолітніх та вразливих осіб у своєму середовищі?
- 18 **ВАЖЛИВІ ДОКУМЕНТИ**
- 19 **КОРИСНІ КОНТАКТИ**

ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО БЕЗПЕКУ

1 . Яке середовище можна вважати безпечним?

Кожна людина має право на безпечне дитинство. Відчуття безпеки — одна з наших базових потреб, без задоволення якої не зможемо впевнено жити та рухатися вперед. Для того, щоб творити безпеку для дитини, потрібні дві складові: безпечне місце та безпечний дорослий.

Безпечне місце — це про простір, у якому дитина перебуває, про безпечне приміщення, сходи, місце, де нема загрози життю, здоров'ю та розвитку дитини.

Безпечний дорослий — це особа, яка ставиться з повагою, не несе загрози дитині, не чинить насильства, а також знає як реагувати, якщо є небезпека або невідповідна поведінка з боку інших осіб.

Під **дитиною** ми маємо на увазі особу віком до 18 років¹. Також безпеки потребують **дорослі з вразливістю** — особи, які перебувають

¹ Згідно Закону України «Про охорону дитинства»

у стані недуги, фізичної чи психічної неповносправності, або позбавлені особистої свободи, що, по суті, навіть якщо лиш іноді, обмежує їх здатність розуміти чи хотіти або іншим чином опиратися правопорушенню².

Загалом світ є безпечним місцем. Проте не всі люди мають добрі наміри. Діти та **дорослі з вразливістю** є особливо вразливими проти осіб з поганими намірами. Дослідження Центру гідності дитини «Сексуальне насильство в Україні» (2021 р.) показало, що 23 % українців зазнали сексуального насильства та домагань в дитинстві. 4 % — пережили зґвалтування. 43 % з них, будучи дітьми, нікому про це не розказували.

Ви можете переглянути інші результати цього дослідження, зісканувавши код:

Варто усвідомлювати, що у ситуації війни, коли рівень стресу, тривоги в рази більший ніж у звичних обставинах, ризик неконтрольованих проявів агресії та несправляння із особистими труднощами зростатиме, а разом з ним і рівень насильницьких дій.

Ми маємо реагувати на випадки насильства щодо неповнолітніх та вразливих дорослих. Це називається — втручанням в ситуацію, **інтервенцією**.

Але найкращим запобіжником — **превенцією** — насильства є праця на випередження. Чим більше діти та дорослі володіють інформацією, тим більше вони готові свідчити та говорити, якщо пережили наругу або ж відчують її загрозу.

² Апостольський лист Папи Франциска «Ви є світло для світу» («Vos rôtis lux mundi»)

2. Які дії є насильством?

Це навмисне застосування фізичної сили або влади, впливу, маніпуляції, психологічного тиску направлене проти себе, проти іншої особи, групи осіб, результатом якого є **наближені** наслідки (тілесні ушкодження, смерть, порушення сну, мови) та **віддалені** (психологічна травма, боязнь контакту з ін.людьми, відхилення в розвитку, депресія) та ін. збитки, бездіяльність, яка уможливиле відповідні дії.

Воно може відбуватися у родині, у колі рідних (домашнє насильство) та поза родиню (жорстоке поводження з дитиною³).

Насильство буває фізичне, психологічне, сексуальне, економічне, занедбання, а також духовне. Більше про суть кожного виду, його ознаки та наслідки можна почитати у брошурі «Індикатори фізичного, сексуального, психологічного насильства щодо дитини, а також нехтування потребами дитини», яка є у вільному доступі або тут:

Духовне насильство — це форма емоційного та психологічного насильства. Воно характеризується систематичною поведінкою примусу та контролю в релігійному контексті. Духовне насильство може мати глибокий руйнівний вплив на тих, хто його зазнає. Таке зловживання може включати маніпуляції та експлуатацію, примусову підзвітність, цензуру прийняття рішень, вимоги таємності та мовчання, контролю — за допомогою використання священних текстів

3 <https://www.unicef.org/ukraine/media/4191/file/Indicators.pdf> — Індикатори фізичного, сексуального, психологічного насильства щодо дитини, а також нехтування потребами дитини. Інформація для спеціалістів, 2020.

чи вчення. Це є також вимога покори кривднику, припущення, що кривдник має «божественне» становище, вищість та елітарність⁴».

3. Що входить до складу злочину сексуального насильства

Це є дії сексуального характеру такі як:

- примушування до вступу в статевий зв'язок (через маніпуляції, силою, погрозами, зловживанням владою) та зґвалтування
- сексуальні домагання
- різні способи задоволення кривдником статевої потреби чи пристрасті в присутності постраждалого, з його допомогою чи збудження статевого інстинкту без вчинення статевого акту чи фізичного контакту
- цинічні розмови з неповнолітньою або вразливою особою на сексуальні теми, розповіді відвертих, натуралістичних сексуальних історій, фотографуванні постраждалих у різних сексуальних позах
- ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних матеріалів
- будь-які інші дії сексуального характеру відносно осіб з обмеженими можливостями, також через соцмережі, інтернет

Згідно «Норм та принципів захисту неповнолітніх і вразливих осіб у душпастирській діяльності УГКЦ в Україні» — сексуальні дії можуть бути **фізичні або психологічні**:

- **Фізичні дії** — це, зокрема, оголення кривдником власних статевих органів з метою сексуального задоволення, спонукання неповнолітньої або вразливої особи торкатися цих органів, оголення статевих органів постраждалого, мацання їх, інші непристойні дотики, які викликають статеве збудження, навчання статевих збочень, вчинення в присутності неповнолітньої або вразливої особи статевого акту, акту мастурбації, задоволення статевої пристрасті неприродним способом, схиляння або примушування постраждалих до вчинення певних сексуальних дій між собою або з кривдником тощо.
- **Психологічні дії** полягають у цинічних розмовах з неповнолітньою або вразливою особою на сексуальні теми, розповіді

4 Oakley, Lisa and Justin Humphrey. Escaping the Maze of Spiritual Abuse: Creating Healthy Christian Cultures, 2019.

відвертих, натуралістичних сексуальних історій, фотографуванні постраждалих у різних сексуальних позах, демонстрації порнографічних предметів. Це визначення не є вичерпним, а подається як приклад.

У церковному контексті йдеться про злочин про шостої Божої заповіді вчинений священнослужителем (єпископом, священником, дияконом, членами Інститутів Богопосвяченого життя і Товариств Апостольського життя) з неповнолітньою особою або вразливим дорослим.

Це також — спонукання до гріха проти шостої заповіді Декалогу під час або при нагоді, або під приводом сповіді, як зазначено у кан. 1385 ККП і у кан. 1458 ККСЦ, якщо воно спрямоване на скоєння гріха із самим сповідником. (*Норми, зарезервовані Дикастерії Доктрини Віри, 2021*).

Незнання чи помилка священнослужителя щодо віку неповнолітньої особи не вважається пом'якшувальною обставиною.

4. По яких ознаках можна зауважити, що особа зазнала сексуального насильства?

- Фізичні порушення (екзема, дерматит, герпес на обличчі, губах, у ротовій порожнині, анальні, вагінальні пошкодження)
- Афективні порушення, зміни у емоційному стані (замкненість, ізоляція, страхи, тривога — страх знімати білизну на медогляді або ж страх щодо конкретних людей)
- Когнітивні порушення (порушення концентрації пам'яті, сприймання)
- Поведінкові симптоми (синдром «брудного тіла», запобіжні заходи, щоб важче було знімати одяг)
- Самодеструктивна поведінка
- Психопатологія (депресія)
- Сексуалізація поведінки (ініціювання сексуальних дій з іншими; систематична нав'язлива мастурбація, навіть у присутності інших; невідповідні віку сексуальні ігри)

Це приклади частини базових ознак, вони можуть бути інші і їх може бути значно більше.

5. Які наслідки несе в життя людини сексуальне насильство, вчинене щодо неї?

Глибинні переконання — це ключові уявлення людини про себе, світ та інших людей, які формуються в дитинстві, коли дитина взаємодіє зі значущими людьми і набуває життєвого досвіду. Вони можуть бути позитивними — «я є цінний», «я впораюся», «Мене люблять». Та — негативними — «нікому не можна довіряти», «всі хочуть мене образити», «цей світ — погане місце».

Негативні глибинні переконання, як правило, актуалізуються під час переживання психологічного стресу. Коли в людини сформовані такі переконання, вона не буде почувати себе в безпеці.

Наслідком сексуального насильства, якого дитина зазнала, може бути втрата базових сенсів, на які людина опирала своє життя, таких як:

- довіра, любов до інших людей, до себе, до Бога
- втрата бажання будувати стосунки, страх перед стосунками
- викривлення цих сенсів, коли потреба довіри, любові, задоволення, стосунків стають небезпечними потребами

Це у негативний спосіб безпосередньо впливає на:

- внутрішній стан, відчуття щастя особи
- руйнує уміння будувати стосунки
- фізичне та ментальне здоров'я, психіку
- вміння давати собі раду
- власне батьківство та материнство

6. По яких ознаках можна зауважити кривдника?

Насторожитися варто, якщо доросла або молода людина:

- віддає перевагу оточенню дітей, а не товариству ровесників;
- виділяє одну дитину з групи так, що та почувається особливою;
- дарує дитині дорогі подарунки/дає гроші;
- часто заходить у ванну/туалет, де перебуває дитина;
- наполегливо пропонує безкоштовні послуги з нагляду за дитиною;
- «випадково» торкається інтимних частин тіла дитини;
- шушукається з дитиною, спонукає до тримання секретів;
- наполягає на тому, щоб у приміщенні, де вона знаходиться з дитиною, не входили без стукоту;
- виявляє інтерес до сексуального розвитку дитини («А які дівчатка тобі подобаються?», «А ти вже цілувалася?»);

- наполягає на фізичному контакті (цілує, довго обіймає, садить на коліна, любить вовтузитися, лоскоче);
- «просвітлює», використовує дорослу сексуальну лексику у розмові з дітьми;
- ніби жартома оцінює дитину з сексуальної точки зору.

7. Що уможливорює насильство у будь-якому середовищі, а зокрема у церкві?

Насильство (зокрема, сексуальне) уможливорюють кілька факторів, які проявляються на індивідуальному та інституційному рівнях.

Фактори індивідуального рівня:

- потреба домінування через владу, яку особа має
- наслідок пережитої травми
- психічні порушення / розлади
- брак освіти
- потреба грошей
- емоційна незрілість
- невміння справлятися із своєю сексуальністю

Фактори інституційного рівня:

- безвідповідальне лідерство, яке замовчує чи не звертає уваги на ризики та загрози
- відсутність розуміння, яка поведінка чи дії є насильницькими
- відсутність чутливості на те, як насильство руйнує життя постраждалої особи
- відсутність плану як його попередити у конкретному середовищі

Церква, як і будь-яке інше середовище, складається з людей, які можуть бути безпечними дорослими, але також можуть нести небезпеку. У церкві зловживання уможливорює:

- відсутність формації до особистісної зрілості, зокрема формації сексуально-емоційної сфери особи
- клерикалізм — постійна спокуса вважати певну групу людей у церкві більш ексклюзивною. Ця спокуса приводить до того, що ця група помилково плутає, що вона є обличчям церкви та Бога, і коли у церкві виникають проблеми, вона їх приховує та не вирішує (щоб вберегти свій=церкви імідж). Цією групою може бути і духовенство, і богопосвячені особи, і миряни.

ЯК РЕАГУВАТИ У НАЛЕЖНИЙ СПОСІБ

8. Як реагувати, якщо Ви стали свідком насильства щодо неповнолітньої чи вразливої особи або ж вам зголосили таку інформацію?

Факт злочину сексуального зловживання над неповнолітньою та вразливою особою може стати відомим:

- від скривдженої неповнолітньої та вразливої особи
- від третьої особи, яка безпосередньо отримала інформацію від скривдженого;
- від третьої особи, яка розпізнала злочин на основі певних ознак, але скривджена особа не хоче або з певних причин не може про це повідомити

Впродовж однієї доби слід повідомити про випадок сексуального насильства щодо дитини до органів Національної поліції (102) та Служби у справах дітей. Якщо є пряма загроза життю та здоров'ю дитини **слід діяти негайно**.

У випадку виявлених фізичних пошкоджень особи викликайте швидку — 103.

Якщо ймовірний кривдник — представник церкви (священник, монах/монахиня, семінарист, мирянин-працівник чи волонтер церковної інституції) або ж якщо випадок стався на церковній території чи в межах церковних заходів — його слід зголосити до відповідального за безпеку на рівні парафії.

Ця особа перескерує звернення до відповідального за прийняття зголошень у (архи)єпархії, екзархаті. Контакти тут:

Київська архієпархія	прот. Василь Чудійович 098577 73 31, protection.minors@gmail.com
Луцький екзархат	о. Володимир Зінько 0979349353, vzinko@ukr.net
Сокальсько-Жовківська єпархія	о. Іван Вихор 0677791800, ivan_vykhor@meta.ua

Львівська архієпархія	о.Ігор Бойко 0678832065, ihor.boiko@ucu.edu.ua
Самбірсько-Дрогобицька єпархія	прот. Тарас Рисей 0974759204, zahyst.nepovnitnih@sde.org.ua
Стрийська єпархія	п. Марта Гладій 0500451767
Івано-Франківська архієпархія	о. Ярослав Рохман 0677055297, rokhmanua@gmail.com
Коломийська єпархія	о. Олександр Федоришин 0634717077, o_fedor@i.ua
Тернопільсько-Зборівська архієпархія	о. Віталій Козак 0686421205, zachyst_ditej_tza@gmail.com Тернопіль, вул. М. Кривоноса, 2В
Чернівецька єпархія	о. Віктор Чуляк 0673727087, nikon.v.ch@gmail.com
Бучацька єпархія	о. Михайло Паславський 0969686595, mykhaylo80@yahoo.it
Кам'янець-Подільська єпархія	о. Іван Данкевич 067174 1360, dankevych-ugcc@ukr.net Хмельницький, вул. Зарічанська 10/3
Харківський екзархат	о. Йосиф Щур 0671274028, josyfosbm@gmail.com
Донецький екзархат	ієр. Олександр Богомаз 0986412469, bosashko@gmail.com
Одеський екзархат	о.Юрій Кошуба 0679864007, 0994590925, jarema75@ukr.net
<p>АБО - Делегату Архієрейського Синоду УГКЦ в Україні у справах захисту неповнолітніх - <u>о. Ігору Бойку</u> (0678832065, ihor.boiko@ucu.edu.ua) чи у <u>Центр гідності дитини УКУ</u> (0987301926, cdc@ucu.edu.ua).</p>	

9. Як реагувати, якщо особа розповідає Вам про теперішній чи давніший випадок пережитого насильства?

Вам можуть розповісти про зловживання щодо неповнолітньої та вразливої особи, яке сталося недавно. Але також, особливо

в рамках духовних бесід чи сповіді, доросла особа може говорити про наругу, яка трапилася з нею в дитинстві.

Ось кілька порад як вести розмову у таку випадку:

- поставтеся до розповіді серйозно: слухайте уважно, з довірою, без тиску і звинувачення, незважаючи на ймовірні власні упередження чи сумніви
- розмова повинна бути конфіденційною, у спокійній та затишній обстановці
- якщо це дитина, слід попередити, що аби подбати про її безпеку, Ви маєте повідомити про факт насильства інші структури (поліцію, швидку, відповідального в єпархії)
- якщо зголошення стосується зловживання, пережитого в дитинстві зі сторони представника церкви або ж якщо випадок стався на церковній території чи в межах церковних заходів — його також слід зголосити до відповідального за прийняття зголошень у Вашій єпархії
- потрібно переконати співрозмовника в тому, що, виявляючи кривду, він чинить правильно
- необхідно виявляти повагу до співрозмовника
- співрозмовник може розповідати у властивій йому манері висловлювання
- не слід недооцінювати фактів, поданих співрозмовником
- не можна допускати залякування або дискримінації особи, що повідомляє про злочин статевого насильства;
- неповнолітнього повинна супроводжувати доросла особа, яку він сам вибере;
- не дозволено скривджену особу зобов'язувати дотримуватися таємниці;
- під час розмови не вдавайтеся у розпитування надміру деталей щодо самого акту насильства. Найважливіше — щоб особа розповіла деталі слідчим, це допоможе уникнути багаторазової травматизації;
- якщо випадок зголошений під час сповіді, інформація скріплюється тайною сповіді і Ви не можете повідомляти назвні відповідним структурам. Просіть особу, щоб вона повідомила Вам про випадок за межами сповіді

Найважливіше, що слід пам'ятати — якщо хтось Вам розповідає про пережите сексуальне насильство, це означає, що ця людина вам довіряє. І також — це означає, що вона пододала значні бар'єри для того, щоб наважитися говорити, та потребувала для цього неабиякої відваги.

10. Бар'єри, чому постраждали не зголошують випадок сексуального насильства, вчинений щодо них зараз чи в дитинстві.

Те, чи дитина розповість про пережиту кривду, залежить від багатьох факторів:

- від її віку та статі
- від стосунків із кривдником (якщо кривдник із сім'ї або має роль родича, авторитет, друг, тоді важче відкритися)
- маніпуляції зі сторони кривдника (погрози, перекидання відповідальності, входження в довіру)
- внутрішні відчуття (нерозуміння власної реакції, сором, задоволення, страх негативних наслідків для сім'ї, емоційна прив'язаність, відчуття власної провини)
- стосунки у сім'ї (відсутність підтримки, довіри, межей)
- поетапність розкриття (спочатку друзям, потім іншим особам)
- середовище та культурний контекст (відсутність дискусій про сексуальність, насильство, стигматизація, пасивне сприйняття, норма)

Натомість дорослі багато років мовчать про пережиту кривду і їм важко говорити про неї у дорослому віці, бо:

- чим далі, тим важче розповісти
- несвідоме витіснення факту з пам'яті
- емоційна прив'язаність до кривдника
- великий страх осудження / цькування, сором, почуття власної провини, зруйнована довіра
- авторитет кривдника у її середовищі
- попередні неуспішні спроби зголосити власну історію (через замовчування проблеми інституцією)
- тема зачіпає дуже інтимну сферу життя, яка була зранена
- вплив на репутацію, страх «розклеїтись»
- інституційна культура не сприяє розкриттю фактів

11. Формування у церкві середовища, безпечного для дітей, відбувається через:

- визначення осіб, відповідальних за дитячу безпеку
- наявність, провадження та підзвітність безпекових політик
- ефективну прозору систему повідомлення про випадки насильства та реагування на них
- проведення навчання щодо захисту дітей для всіх духовних

- осіб і працівників Церкви
- просвітницьку роботу з усіма учасниками життя парафій; проведення інструктажів із безпеки для дітей
- дотримання процедури прийняття на роботу працівників і залучення волонтерів
- підзвітність, прозорість щодо відповідальностей і постійне оновлення чинних правил, не менше ніж один раз на два роки

Безпекові політики — це документ, прийнятий на рівні організації, який запускає серед її учасників і підтримує механізм творення безпеки для неповнолітніх та вразливих дорослих. Він допомагає визначити ризики небезпек, встановлює шляхи їх усунення: безпечний найм працівників, базові норми поведінки та алгоритм реагування у випадку їх порушень. А також — шляхи впровадження цих механізмів у життя організації.

В УГКЦ функцію безпекових політик виконує документ «Норми та принципи захисту неповнолітніх та вразливих осіб у душпастирській діяльності УГКЦ в Україні» (2022)

12. Що парафія може зробити для того, щоб попередити сексуальне насильство щодо неповнолітніх та вразливих осіб у своєму середовищі?

Документ «Норми та принципи захисту неповнолітніх та вразливих осіб у душпастирській діяльності УГКЦ в Україні» стосуються усіх ключових груп людей на парафії:

- пароха та інших священників
- осіб, які здійснюють діяльність з дітьми (катехити, семінаристи, волонтери і тд)
- парафіяльних спільнот та їхніх лідерів
- богосвячених осіб
- адміністративного персоналу
- організацій / об'єднань, що працюють в рамках парафії
- батьків
- дітей

Парох може робити такі кроки:

- в першу чергу — розуміти місце дитини в церкві та чому є потреба дбати про її безпеку
- самостійно пройти відповідні формації та розуміти, що є складовими дитячої безпеки, чим є насильство, його наслідки в житті

- неповнолітньої та вразливої особи (формації мають бути забезпечені на рівні (архи)єпархії, екзархату)
- реагувати на випадки насильства згідно алгоритму, вказаного у цій брошурі та у «Нормах», навіть якщо кривдником є хтось із знайомих
- надати усім учасникам парафії доступ до цих «Норм» та говорити про нетолерування насильства щодо неповнолітніх, а також шляхи реагування (через соцмережі, сайт, говорити про них публічно — в рамках проповідей, через події парафії, інформаційні матеріали, повідомлення на дошці оголошень, адаптовані для дітей, батьків)
- призначити відповідального за безпеку на парафії, до якого можна зголошувати випадки насильства, які були вчинені представниками церкви, на території парафії чи в рамках церковних заходів
- *не чинити перешкод у тому, щоб відповідальний за безпеку на парафії перескерував звернення до відповідального за отримання зголошень у (архи)єпархії, екзархаті*
- напрацювати процедуру ознайомлення з «Нормами» усіх, хто в парафії працює з неповнолітніми та вразливими особами, включно з волонтерами
- забезпечити доступ до періодичних формацій у темі превенції насильства відповідального за безпеку, а також тих, хто працює з дітьми чи дорослими з вразливістю (формації мають бути забезпечені на рівні (архи)єпархії, екзархату)
- раз у 2 роки проводити збори з ключовими відповідальними за різні сфери життя парафії для спільного обговорення «Норм» та їхньої адаптації до локального рівня

Катехит може робити такі кроки:

- розуміти місце дитини в церкві та чому є потреба дбати про її безпеку
- самостійно пройти відповідні формації та розуміти, що є складовими дитячої безпеки, чим є насильство, його наслідки в житті неповнолітньої та вразливої особи (формації мають бути забезпечені на рівні (архи)єпархії, екзархату)
- реагувати на випадки насильства, зголошуючи їм відповідальному за безпеку згідно алгоритму, вказаного у цій брошурі та у «Нормах», навіть якщо кривдником є хтось із знайомих
- *не чинити перешкод у тому, щоб відповідальний за безпеку на парафії перескерував звернення до відповідального за отримання зголошень у (архи)єпархії, екзархаті*
- проводити заняття з дітьми та зустрічі з батьками по безпекових інструктажах та на основі інформації з «Норм» щодо при-

йнятної та неприйнятної поведінки і способів реагування на зловживання

- брати активну участь в парафіяльному обговоренні «Норм» та їхній адаптації до локального рівня

Лідер спільноти, керівник табору може зробити такі кроки:

- розуміти місце дитини в церкві та чому є потреба дбати про її безпеку
- самостійно пройти відповідні формації та розуміти, що є складовими дитячої безпеки, чим є насильство, його наслідки в житті неповнолітньої та вразливої особи (формації мають бути забезпечені на рівні (архи)єпархії, екзархату)
- реагувати на випадки насильства, зголошуючи їм відповідальному за безпеку згідно алгоритму, вказаного у цій брошурі та у «Нормах», навіть якщо кривдником є хтось із знайомих
- *не чинити перешкод у тому, щоб відповідальний за безпеку на парафії перескеровував звернення до відповідального за отримання зголошень у (архи)єпархії, екзархаті*
- призначити особу, відповідальну за безпеку на таборі, ввести та забезпечити доступ до її формацій
- донести «Норми поведінки для дитячих християнських таборів», які підготував Центр гідності дитини, до організаторів, волонтерів та учасників табору; адаптувати до своєї активності
- брати активну участь в парафіяльному обговоренні «Норм та принципів» та їхній адаптації до локального рівня

До слова, ми розробили **інструмент самооцінки дружності парафії до дитини**, який може допомогти проаналізувати, як парафія контактує з дітьми, побачити добрі справи, які уже робляться, та точки до розвитку. Якщо б ви хотіли скористатися цим інструментом, завантажуйте його **через цей qr-код**. Результати буде знати лише ви.

Важливі документи:

- Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989
- Лансаротська Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства від 20.06.2012
- Закон України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001
- Апостольський лист Папи Франциска «Ви є світло для світу» («Vos exstis lux mundi»), 2019.
- «Норми та принципи захисту неповнолітніх та вразливих осіб у душпастирській діяльності УГКЦ в Україні» (2022)
- Основні положення щодо трактування випадків статевого зловживання відносно неповнолітніх з боку духовенства (2018).
- Індикатори фізичного, сексуального, психологічного насильства щодо дитини, а також нехтування потребами дитини. Інформація для спеціалістів, 2020. <https://www.unicef.org/ukraine/media/4191/file/Indicators.pdf>
- Подолання насильства щодо дитини: координація дій. Інформація для спеціалістів, 2020. https://www.unicef.org/ukraine/media/4181/file/Viol_coord.pdf
- Сексуальне насильство щодо дитини: координація дій. Інформація для спеціалістів, 2020. https://www.unicef.org/ukraine/media/4186/file/Sex_viol.pdf
- Норми поведінки на християнських дитячих таборах, Центр гідності дитини УКУ, 2023.

Корисні контакти:

- **Центр гідності дитини УКУ**
тел.: +38 0987301926
ел. пошта: cdc@ucu.edu.ua
- **Національна «гаряча лінія» для дітей та молоді**
тел.: 0 800 500 225 або 116 111 (з мобільного безкоштовно)
- **Національна «гаряча лінія» з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації**
тел.: 0 800 500 335 (з мобільного або стаціонарного) або 116 123 (з мобільного)
- **Безоплатна правова допомога**
тел.: 0 800 213 103
сайт: www.legalaid.gov.ua
- **Юридична Клініка Школи права УКУ (правова допомога)**
ел. пошта: legalclinic@ucu.edu.ua
сайт: www.law.ucu.edu.ua
- **Центр здоров'я та розвитку «Коло сім'ї»:**
тел.: +38-098-559-65-21 (Львів)
ел. пошта: kolo.simji@gmail.com
- **Психологічна порадня Українського Католицького Університету:**
telegram-канали та тел.:
@poradnya1 + 380965807688
@poradnya2 + 380500732903
@poradnya3 + 380965814896

